

INFORMACIJA

o rezultatima razgovora sa crnogorskim komercijalnim bankama u Crnoj Gori po pitanju realizacije Trećeg paketa socio-ekonomskih mjera Vlade Crne Gore

U cilju obezbjeđivanja uslova za oporavak ekonomije i održava radnih mjesta, kao i otvaranje novih, Vlada Crne Gore usvojila je tri paketa mjera, kojima se predviđaju razni oblici pružanja podrške različitim privrednim kao i socijalnim segmentima društva.

Jedan od načina na koji je predviđena pomenuta podrška privredi, jeste i zaključivanje kreditnih aranžmana sa međunarodnim finansijskim institucijama, gdje bi se kroz direktne aranžmane sa pomenutim institucijama ili kroz obezbjeđivanje garancije za aranžmane između institucija i komercijalnih banaka obezbijedila sredstva koja bi omogućila kreditiranje privrede pod povoljnijim uslovima.

U skladu sa tim, u Zakonu o budžetu za 2020. godinu, predviđeno je zaključivanje aranžmana sa Bankom za razvoj Savjeta Evrope (CEB), u iznosu do 70 miliona eura, kao i izdavanje garancije za aranžmane između Evropske investicione banke (EIB) i komercijalnih banaka u Crnoj Gori, u iznosu do 50 miliona eura.

Sredstva koja bi država obezbijedila posredstvom CEB-a, bila bi prenešena komercijalnim bankama, po principu on-lending aranžmana, dok će za aranžmane sa EIB-om, koji budu obezijeđeni garancijom Države, komercijalne banke direktno zaključiti sa ovom institucijom.

Kreditni aranžman sa CEB-om, biće realizova u dvije tranše, od kojih će prva biti potpisana krajem septembra mjeseca 2020. godine, u iznosu od 40 miliona eura, dok će druga tranša biti odobrena od strane CEB-a nakon što se sredstva prve tranše iskoriste.

Imajući u vidu potrebu da se sa realizacijom Trećeg paketa socio ekonomskih mjera krene u što je moguće kraćem roku, Ministarstvo finansija je obavilo razgovore sa svim komercijalnim bankama u Crnoj Gori. Na razgovorima su prezentovane mogućnosti za saradnju po ovom pitanju, gdje je prezentovano bankama na koji način bi aktivnosti realizovale. Tom prilikom je navedeno da bi Vlada Crne obezbijedila polovinu sredstava, odnosno 70 miliona eura, dok bi banke obezbijedile drugu polovinu, da bi se sredstva prenijela bankama beskamratno, da bi sredstva služila za finansiranje obrtnih sredstava, likvidnosti i investicija, kao i da bi banke bile u obavezi da vrate sredstva Vladi u roku od 7 godina sa 2 godine grace perioda. Sa druge strane, banke bi bile dužne da obezbijede drugu polovinu, od 70 miliona eura, što bi činilo ukupni aranžman od 140 miliona eura, kao i da omoguće finansiranje privrednih aktivnosti pod povoljnijim uslovima nego što su trenutno na tržištu.

Za ovaj program ponude su poslale skoro sve banke, izuzev Zirat i NLB banke, koja zbog dodatnih odobrenja, još uvijek nije dostavila ponudu. Ukupan iznos ponuda je 132,5 miliona eura.

Pregled ponuda po bankama je sledeći:

BANKA	Iznos mil. €
Crnogorska komercijalna banka AD Podgorica	30
Podgorička banka AD Podgorica	
Erste banka AD Podgorica	20
Lovćen banka AD Podgorica	10
Prva banka AD Podgorica	10
Addiko banka AD Podgorica	10
Adriatic banka AD Podgorica	10
Universal banka AD Podgorica	10
Hipotekarna banka AD Podgorica	10

Zapad banka AD Podgorica	12,5
Komercijalna banka AD Podgorica	10
NLB banka AD Podgorica	/
Zirat banka AD Podgorica	/
UKUPNO	132,5

Imajući u vidu prethodno navedeno, određeni iznosi po bankama su morali biti smanjeni. U skladu sa tim napravljen je raspored sredstava po bankama, na sledeći način:

BANKA	Vlada CG	Banke	UKUPNO
Crnogorska komercijalna banka AD Podgorica	20	20	40
Podgorička banka AD Podgorica			
Erste banka AD Podgorica	10	10	20
Lovćen banka AD Podgorica	5	5	10
Prva banka AD Podgorica	5	5	10
Addiko banka AD Podgorica	5	5	10
Adriatic banka AD Podgorica	5	5	10
Universal banka AD Podgorica	5	5	10
Hipotekarna banka AD Podgorica	5	5	10
Zapad banka AD Podgorica	5	5	10
Komercijalna banka AD Podgorica	5	5	10
NLB banka AD Podgorica	/	/	/
Zirat banka AD Podgorica			
UKUPNO	70	70	140

Ukoliko bi se naknadno uključile navedene dvije banke, sredstva kod ostalih banaka bi se smanjila za određeni dio kako bi se napravila preraspodjela sredstava na pomenute banke, i na taj način uključile sve banke iz finansijskog sistema.

Kako bi se realizovali gore pomenuta sredstva, Ministarstvo finansija će zaključiti sa svakom pojedinačnom bankom aranžman, gdje će biti definisni uslovi pod kojima će sredstva biti ustupljena, kao i ročnost i kamatna stopa po kojoj će se sredstva plasirati krajnjim korisnicima. Sredstva koja budu ustupljena bankama, banke će realizovati u skladu sa procedurama CEB-a za odobravanje kredita, kao i svojim internim procedurama, tako da se neće uticati na poslovnu politiku banke koja se odnosi na uslove odobravanja kredita. Istovremeno, ugovorom će biti definisano i gornji limiti po vrsti kreditnih linija, koja mogu biti odobrena pod ovim uslovima, i to kako za obrtna sredstva/likvidnost, tako i za investicije. Takođe, ugovorom će biti definisano i koje su oblasti koje se po standardima EU ne mogu finansirati iz sredstava kredita (npr. aktivnosti vezano za kockanje, proizvodnju oružja, alkohola, cigareta, goriva i proizvoda od goriva, nuklearno gorivo, industrija koja se djelimično odnosi na iskopavanje ruda i drugim prirodnih resursa)

Za krajnjeg korisnika, limit za obrtna sredstva iznosiće 300.000,00 eura od strane Vlade i 300.000,00 eura od strane banke, a za investicije taj limit će iznositi po 500.000,00 eura. U skladu sa tim, najveći iznos odobrenih sredstava po ovim uslovima može biti 600.000,00 eura za obrtna sredstva/likvidnost, a za investicije 1.000.000,00 eura.

Ukoliko je banka zainteresovana da određenom klijentu odobri više sredstava, može se zatražiti dodatno odobrenje od CEB-a, koji bi svaki zahtjev, iznad ovog limita, posebno razmatrao i davao odobrenje. Takođe, banka može odobriti kredit, više od ovog definisanog iznos, po sopstvenim uslovima.

Takođe, u vezi zaključivanja aranžmana u većim iznosima, kroz eventualno pravljenje konzorcijuma između banaka, kao i banaka i Investiciono razvojnog fonda AD, putem ugovora o saradnji, može se obezbijediti podrška za finansiranje projekata za koje su potrebne značajnije investicije.

Kao što je već navedeno, sve komercijalne banke izrazile su interesovanje za ovaj vid saradnje i u prethodnom periodu dostavile su svoje ponude, koje su sadržale uslove finansiranja za krajnje korisnike, a koje zavise od uslova pod kojima banke obezbjeđuju svoja sredstva, veličine i boniteta klijenata, kao i vrste kreditnih linija, odnosno da li se radi o obrtnim sredstvima ili investicijama. U tabeli koja slijedi pokazani su osnovni uslovi koje su banke dostavile, a koji bi bili prezetovani privredi kao uslovi pod kojima bi bilo moguće zaključiti aranžmane

BANKA	Ročnost rok/grace.p.	Kamata	
Crnogorska komercijalna banka Podgorička banka	Obrtna sredstva do 5/1 Investicije do 7/1	m.pred s.pred v.pred	3/6m E + od 4.0% 3/6m E + od 3.0% 3/6m E + od 2.0%
Erste banka AD	Obrtna sredstva do 5/1 Investicije do 7/1	m.pred s.pred v.pred	3.99 – 5.99% 2.99 – 4.99% 1.99 – 3.99%
Lovćen banka AD	Obrtna sredstva do 5-7/2 Investicije do 7/2	o. sredstva investicije	3.50 – 4.5% 3.00 – 4.0%
Prva banka AD	do 5/1	mala i srednja preduzeća o.sredstva 4.0-6.0% investicije 3.5-7.0% velika preduzeća o.sredstva 3.5-5.5% investicije 3.5-6.0%	
Addiko banka AD	Obrtna sredstva do 5/1 Investicije do 7/1	o.sredstva investicije	2.5-5% 3mE+ 2.0-4.0%
Adriatic banka AD	Obrtna sredstva do 5/2 Investicije do 5/2	mala i srednja preduzeća 2.75-3.5% velika preduzeća 2.25-3.5%	
Universal banka AD	do 7/2	preduzetnici 6.0-7.0% mala i srednja pred. 5.5-6.0% velika preduzeća 4.0-5.0%	
Hipotekarna banka AD	do 5/1	2.0-4.0%	
Zapad banka AD	do 7/2	2.0-3.0%	
Komercijalna banka AD Podgorica	do Kratkoročni k. 1/3m Obrtna s. 13-48m/3m Revolving k. do 12m Overdrafft k. do 12m Investicioni k.do 5/12	pre.mikro,mala sred.i velika pre.mikro,mala sred.i velika pre.mikro,mala sred.i velika pre.mikro,mala sred.i velika pre.mikro,mala sred.i velika	4.49-7.5% 3.49-7.0% 4.19-7.5% 3.49-7.0% 3.99-7.5% 3.29-7.0% 3.99-7.5% 3.29-7.0% 4.49-7.5% 3.19-7.0%
		ukoliko se radi o varijabilnoj mamatnoj stopi onda se dodaje 6mE	
NLB banka AD Podgorica	-	-	
Zirat banka AD Podgorica	-	-	

Imajući u vidu gore navedeno, Ministarstvo finansija predlaže da se nastave pregovori sa komercijalnim bankama u cilju usaglašavanja konačnih uslova kreditiranja i pripreme nacrtu ugovora. U tom pogledu, ugovori sa komercijalnim bankama ne mogu imati lošije uslove od već dostavljenih. Nakon što Ministarstvo finansija usaglasí ugovore sa bankama, iste potpiše, o tome bi obavijestilo Vladu Crne Gore.